

ATHORA actiam

Duurzaam Beleggen

Kwartaalrapport 3^e kwartaal 2022

Inhoudsopgave

Ontwikkelingen

Nieuws en trends in het derde kwartaal – 3

Thema onder de loep

De S in ESG – 4

Impact

Beleggen met impact – 7

Stewardship

Engagements – 8

Belegbaar universum

Nieuwe in- en uitsluitingen – 13

Doelstellingen

Voortgang op doelstellingen – 17

Dennis van der Putten

Hoofd Sustainability & Corporate Strategy

Ooit was het idee dat je na de pensioendatum binnen een beperkt aantal jaren zou overlijden. Dat idee is allang achterhaalt. De gemiddelde levensverwachting is opgelopen tot 84 jaar voor mensen die nu geboren worden, aldus het CBS. En de levensverwachting blijft oplopen. Het aantal jaren dat we later met pensioen gaan stijgt ook, maar minder snel. Dat betekent dat we of meer moeten gaan sparen voor het pensioen of dat we minder per maand uitgekeerd krijgen, waardoor voor een groot aantal mensen armoede op de loer ligt.

Langer doorwerken kan dan het motto zijn. Het vervelende is dat oude mensen te vaak niet als volwaardige medewerkers worden gezien. Daarnaast is het relatief duur ze in dienst te nemen of te houden. Tel daarbij op de sterk oplopende inflatie en de donkere wolken pakken zich samen boven de Nederlandse pensionado (van de toekomst). Toenemende armoede onder ouderen, maakt deel uit van een bredere trend inclusief manieren hoe daar mee om te gaan: "elderly survival". Het is een samenvattende term voor hoe ouderen geholpen worden op een menselijke en leefbare manier hun oude dag te beleven. Of letterlijk door te komen.

Een leefbaar inkomen in elke fase van je leven vormt hiermee een uitdaging. In de documentaire '[Your 100 year life](#)' wordt hierover de noodklok geluid dat we ons moeten voorbereiden op een andere manier van pensioen genieten, waarbij we rekening moeten houden met de impact van ouder worden. Tot die tijd hebben beleggers een rol te spelen in deze transitie door meer aandacht te geven aan sociale componenten als het gaat om duurzaamheid, zowel voor de toekomstige generatie als voor de pensionados van de toekomst.

Algemene ontwikkelingen

Nieuws en trends in het derde kwartaal van 2022

Ontwikkelingen op de olie- en gasmarkt

De oorlog in Oekraïne heeft grote gevolgen voor de olie- en gasmarkt en daardoor ook voor de winsten van olie- en gasbedrijven. Regelmatig wordt de vraag gesteld of de gascrisis de visie op de toekomst van de olie- en gasbedrijven niet beïnvloedt. Op korte termijn lijkt het (verlengd) gebruik van bijvoorbeeld kolenenergie een acceptabele maatregel om in de acute energievoorziening te voorzien. Dit betekent echter niet dat op lange termijn de gestelde doelstellingen onder het klimaatakkoord ook vertraagd moeten worden. De lange-termijnvisie op de olie- en gasector verandert namelijk niet. De International Energy Agency verwacht nog steeds dat voor 2030 de olievraag piekt waarna deze zal dalen. Het is afhankelijk van het mondiale klimaatbeleid hoe snel deze daling zal gaan. Ontwikkelingen op het gebied van hernieuwbare energie gaan echter zo snel dat een daling van de olie- en gasvraag onontkoombaar is. Door de hoge gas- en elektriciteitsprijzen loont het momenteel te investeren in verduurzaming en zijn nieuwe technologieën sneller winstgevend. Dit zal de transitie naar verwachting versnellen. Dat betekent niet dat de olie- en gasector volledig moet worden uitgesloten, maar het is belangrijk om alleen in de olie- en gasbedrijven die laten zien dat zij de capaciteit hebben de transitie te maken en die nu al de juiste stappen zetten hun klimaatdoelen te bereiken.

Lancering van de collectieve impact coalitie gericht op digitalisering

Eind september is de Digital Collective Impact Coalition van de World Benchmark Alliance (WBA) gelanceerd. ACTIAM heeft als partner van de coalitie het *Investor Statement on Ethical Artificial Intelligence (AI)* ondertekent en zal, mede namens Athora Netherlands, engagement voeren met twee bedrijven. Deze nieuwe samenwerking heeft tot doel bewustzijn over de ethische vraagstukken rond kunstmatige intelligentie te vergroten en in contact te komen met bedrijven die zich nog niet publiekelijk uiten over de ethische dilemma's van hun AI-activiteiten. Dit is een belangrijk onderwerp binnen een digitale economie waarin AI een steeds belangrijkere rol speelt. Hoewel AI veel positieve bijdragen kunnen leveren, zijn er tal van voorbeelden waarin het leidt tot ongewenst of onethisch gedrag. Dit kan mensen en gemeenschappen

schaden, maar ook de reputatie van bedrijven. Amazon heeft bijvoorbeeld een op AI gebaseerd wervingssysteem teruggedraaid dat een negatieve vooringenomenheid tegen vrouwen ontwikkelde. Niet alleen maakt verantwoordelijke AI deel uit van de *social licence to operate* van bedrijven, strengere regelgeving over het onderwerp leidt ook tot nieuwe risico's voor bedrijven. Momenteel wordt nieuwe EU regelgeving verwacht die zich richt op de potentiële risico's van AI voor de grondrechten van mensen.

Bio-akkoestiek pilot programma

ACTIAM werkt samen met Fidelity International, NN Investment Partners en Nomura Asset Management voor de meting van bedrijven of deze voortgang boeken bij het verminderen van hun biodiversiteitsimpact. Samen met het Franse bedrijf Green Praxis wordt in een pilotstudie een methode ontwikkeld biodiversiteit te meten op basis van bio-akkoestiek.

Green PRAXIS gebruikt bio-akoestiek om de kwaliteit van een ecosysteem te analyseren. Bio-akoestische metingen helpen beoordelen of herbeboste of bestaande bossen ook een hoge biodiversiteitsbehoudswaarde hebben. Hoewel de technologie niet nieuw is, wordt deze steeds meer gebruikt voor natuurbescherming en het volgen van bepaalde diersoorten. Voor deze studie wordt bio-akoestiek gebruikt om de biodiversiteitsniveaus te meten binnen meerdere productielocaties van palmolie. De studie wordt uitgevoerd in Indonesië op de palmolie plantages van het deelnemende bedrijf.

Palmolieproducenten kunnen, als zij duurzamer opereren, de langetermijn opbrengsten verhogen, meer beboste gebieden behouden en de biodiversiteit helpen te behouden. Daarnaast is het van belang dat zij ontbost gebied herbebossen. Met deze studie willen de investeerders leren in welke mate biodiversiteit afhangt van de verschillende scenario's van landgebruik. Ook kunnen zij met deze nieuwe data de positieve biodiversiteitsimpacts van natuurbescherming in palmolieplantages beoordelen.

Thema onder de loep

Waarom zouden investeerders meer aandacht moeten geven aan de S in ESG?

Bij duurzame investeerders krijgen klimaat- en milieuonderwerpen verreweg de meeste aandacht. De sociale thema's - de S van ESG - blijven hierbij vaak achter. De huidige economische crisis, die er toe leidt dat steeds meer mensen moeten kiezen tussen eten of hun huis verwarmen, vraagt er om dat sociale overwegingen meer op de voorgrond komen. Dit is essentieel voor een duurzame samenleving waarin zowel mens als planeet centraal staan. Maar waarom krijgen maatschappelijke thema's minder aandacht, waarom is dit onterecht en wat is de rol van investeerders hierin?

Waarom krijgen maatschappelijke thema's minder aandacht?

Waar kwantitatieve gegevens de materialiteit van milieuonderwerpen aantonen, zijn voor sociale thema's vooral kwalitatieve gegevens aanwezig. In een data gedreven wereld die veel gebruik maakt van kwantitatieve modellen, kan dit verklaren waarom sociale onderwerpen minder aandacht krijgen.

Dit wil niet zeggen dat sociale thema's niet worden meegenomen door investeerders, maar ze worden meer traditioneel benaderd met een "doe geen schade"-lens met minimumnormen waar bedrijven aan moeten voldoen en uitsluitingen op basis van schendingen van erkende internationale normen zoals de UN Global Compact. Hoewel deze benadering noodzakelijk is om minimum sociale normen te beschermen, verdienen sociale thema's meer aandacht dan dit.

Bovenstaand punt kan worden geïllustreerd aan de hand van de ontwikkelingen binnen de EU-strategie voor duurzame financiering. Deze begon met de EU-taxonomie waarin zes milieudoelstellingen zijn vastgelegd. De sociale taxonomie, die moet helpen om sociale investeringen te categoriseren en bevorderen, heeft echter nog een lange weg te gaan. In februari 2022 werd een belangrijke eerste stap gezet met de publicatie van een eerste versie van de sociale taxonomie. Het tekort aan kwantitatieve sociale data verklaart mede waarom sociale thema's als minder tastbaar of materieel worden gezien. Het wekt daarom de indruk dat ze minder financiële risico's zouden veroorzaken. Wij stellen echter dat dit niet het geval is en zijn daarom blij dat er meer aandacht komt.

Waarom zouden sociale thema's meer aandacht moeten krijgen?

Het structureel niet voldoen aan fundamentele sociale ondergrenzen, zoals de groeiende ongelijkheid tussen mensen, kost mensen, bedrijven en de samenleving geld en leidt tot verlies van mogelijkheden. Er valt geld te besparen en te verdienen door meer in te zetten op sociale thema's. De stijgende kosten van levensonderhoud en de gevolgen daarvan voor mensen en bedrijven laten dit goed zien. De Covid-19-pandemie heeft de ongelijkheid al vergroot, maar dit wordt nu nog verder versterkt door de zeer hoge inflatie. De voedselinflatiekaart van de Wereldbank toont de mate waarin de prijs van voedsel in de consumentenprijsindex (CPI) is gestegen en laat zien dat deze in veel landen met 5% tot 30% is gestegen. Dergelijke verhogingen zijn beter beheersbaar voor de rijken maar leiden tot meer stress voor de armere bevolkingsgroepen die het al moeilijk hebben. Dit wordt nog verergerd door de energiecrisis, waarbij de prijzen van aardgas en andere grondstoffen naar recordniveaus stijgen. Dit wordt bevestigd door het VN Wereld Sociaal Rapport 2020. Zij stellen dat ongelijkheid, die op veel plaatsen toeneemt, niet alleen de mensen die in armoede leven treft, maar ook de economie als geheel. Daarnaast kunnen ze ook leiden tot toenemende ontevredenheid en mogelijk tot geweldadige politieke onrust, met grote economische consequenties.

Dit is direct relevant en materieel voor bedrijven. Door de sterk gestegen kosten van levensonderhoud is de hoeveelheid besteedbaar inkomen verminderd, wat voor armere huishoudens leidt tot meer financiële druk, minder sociale interacties en een slechtere gezondheid, met inbegrip van geestelijke gezondheid. Dit heeft een directe impact op de economie door de daling van niet-essentiële uitgaven, maar ook een indirecte impact door de verslechtering van de gezondheid van mensen, wat leidt tot meer ziekteverzuim en verminderde productiviteit. Een WHO-factsheet over geestelijke gezondheid schat dat elk jaar 12 miljard werkdagen verloren gaan aan depressie en angst, wat leidt tot een productiviteitsverlies van 1 biljoen dollar per jaar. Dus niet alleen mensen, maar ook bedrijven en de samenleving als geheel, hebben er baat bij als investeerders sociale thema's meer aandacht geven en zij er aan bijdragen dat mensen toegang krijgen tot fatsoenlijke werk- en levensomstandigheden.

Thema onder de loep

Waarom zouden investeerders meer aandacht moeten geven aan de S in ESG?

Wat moeten investeerders doen?

Het ontbreken van kwantitatieve meetbare gegevens mag geen reden zijn dat investeerders sociale onderwerpen negeren. Er is misschien meer creativiteit nodig, maar het is mogelijk vooruitgang te boeken en te meten. Zelfs zonder wiskundige sociale modellen en tools weten we welke bedrijven het beter of slechter doen. In het raamwerk voor duurzaam beleggen dat Athora Netherlands hanteert wordt er veel aandacht aan het beheer van menselijk en sociaal kapitaal. Sociale onderwerpen zijn van wezenlijk belang voor bedrijven en dragen bij aan een beter risicogecorrigeerd rendement en een grotere impact op de reële economie. Bijvoorbeeld, bedrijven met een sterk personeelsbeleid die hun medewerkers goed behandelen, zullen hier op de lange termijn baat bij hebben.

Amazon, dat wordt bekritiseerd vanwege zijn personeelsbeleid, had afgelopen jaar een personeelsverloop van 150% (vergeleken met een gemiddelde van 49% voor de transportsector, opslag en nutsvoorzieningen en 65% in de detailhandel). Het aantal arbeidsongevallen was in 2021 meer dan het dubbele van het gemiddelde in logistieke centra (zoals magazijnen en distributiecentra). In een uitgelekte interne memo staat dat het bedrijf vreest dat er binnen twee jaar in de Verenigde Staten onvoldoende werknemers gevonden kunnen worden als er niets wordt gedaan. Om dit soort risico's aan te pakken, wordt actief rentmeesterschap ingezet (inclusief stemmen tegen specifieke bestuurders) om verandering aan te moedigen en beleid te verbeteren. Als investeerder moeten we de duidelijk maken dat goed personeelsbeleid geen kostenpost is, maar bedrijven juist helpt om een stabiel personeelsbestand, een betere productiviteit en een lager verloop te realiseren.

Ondanks dat bijvoorbeeld de kwaliteit van een personeelsbestand niet altijd goed meetbaar is, buiten de verloopcijfers, zijn er andere manieren om voortgang vast te leggen. Het Platform for the Living Wages Financials

werkt bijvoorbeeld met een scoresysteem dat beoordeelt hoe bedrijven het UN Guiding Principles Reporting Framework implementeren. Het scoresysteem en de resultaten van de beoordelingen helpen investeerders met engagementgesprekken bedrijven te stimuleren stappen te zetten. Als onderdeel van de werkgroep voor de kledingsector zien we bijvoorbeeld dat bedrijven de stap moeten zetten van beleid naar actie om de kloof in leefbaar loon in de toeleveringsketen te dichten. Bedrijven die mensenrechtenrisico's beheersen en strenge audits en due diligence-onderzoeken uitvoeren, beïnvloeden niet alleen de werknemers in hun waardeketen positief, maar zijn ook beter voorbereid op mensenrechtenwetgeving, zoals nieuwe EU- wetgeving op het gebied van due diligence op mensenrechten in de EU-CSDDD.

Er zijn ook andere manieren waarop beleggers het verschil kunnen maken op sociaal gebied. Investeren in sociale obligaties is er één. Zo wordt het CADES-kader voor sociale obligaties, uitgegeven door de Franse sociale zekerheid, gebruikt om verschillende takken van de sociale zekerheid te financieren om zo bij te dragen aan de SDG's op het gebied van armoede, gezondheid, gendergelijkheid, het verminderen van ongelijkheid en duurzame steden en gemeenschappen.

Thema onder de loep

Waarom zouden investeerders meer aandacht moeten geven aan de S in ESG?

Een ander voorbeeld is om te investeren in mensen via sociale impact investeringen. De Social Impact Investing-organisatie Big Society Capital (BSC) in het VK rapporteerde dat de hoeveelheid social impact investeringen in het afgelopen decennium met een factor 10 is toegenomen. BSC streeft ernaar het leven van mensen in het VK te verbeteren door te investeren in dakloosheid, geestelijke gezondheidsproblemen en obesitas bij kinderen.

Conclusie

Door de huidige situatie van torenhoge inflatie, energieprijzen en rentetarieven worden betaalbaarheid, eerlijke lonen en sociale zekerheid steeds belangrijkere thema's en ook steeds materiëler voor investeerders. Aangezien inclusieve groei de sleutel is tot een duurzaam en blijvend economisch herstel, is het belangrijk dat investeerders hun rol pakken en ervoor zorgen dat de S in ESG de aandacht krijgt die het verdient. Een gebrek aan meetbare gegevens is geen reden om er minder aandacht aan te besteden. Het is mogelijk vooruitgang en impact te boeken, gericht op zowel de planeet als de mens, die leidt tot een rechtvaardige transitie.

Impact

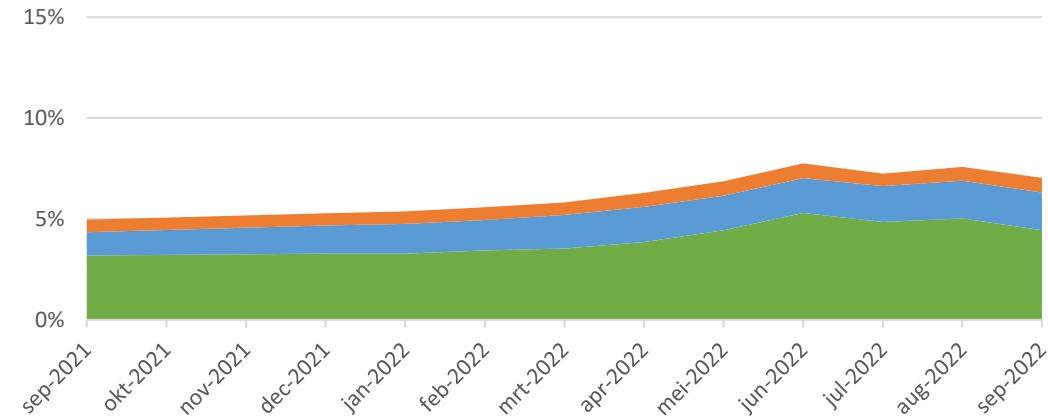
Beleggen met impact

Athora Netherlands streeft naar het creëren van positieve impact met haar beleggingen, onder andere via ESG obligaties. Er wordt onderscheid gemaakt naar de volgende categorieën van ESG-obligaties:

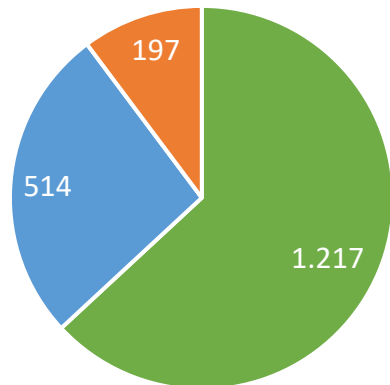
- Groen
- Duurzaam
- Sociaal

Onder duurzame obligaties vallen ook 'duurzaamheids-gerelateerde obligaties' (sustainability-linked bonds: SLB's). Dit zijn obligaties waarbij de uitgever extra rente op de obligatie betaalt als vooraf vastgestelde duurzame doelstellingen niet worden gehaald.

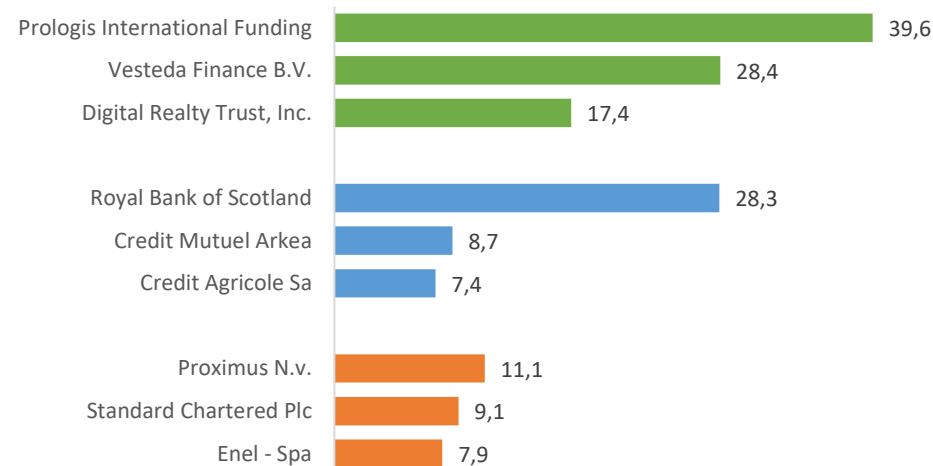
Ontwikkeling van ESG-obligaties (%) op totale obligatieportefeuille

Omvang ESG-obligaties per categorie (€ x mln)

Top 3 ESG-obligatiebeleggingen per categorie (€ x mln)*

* Alleen beleggingen voor eigen rekening meegenomen

Stewardship

Aantal actieve engagements en geografische spreiding

2289

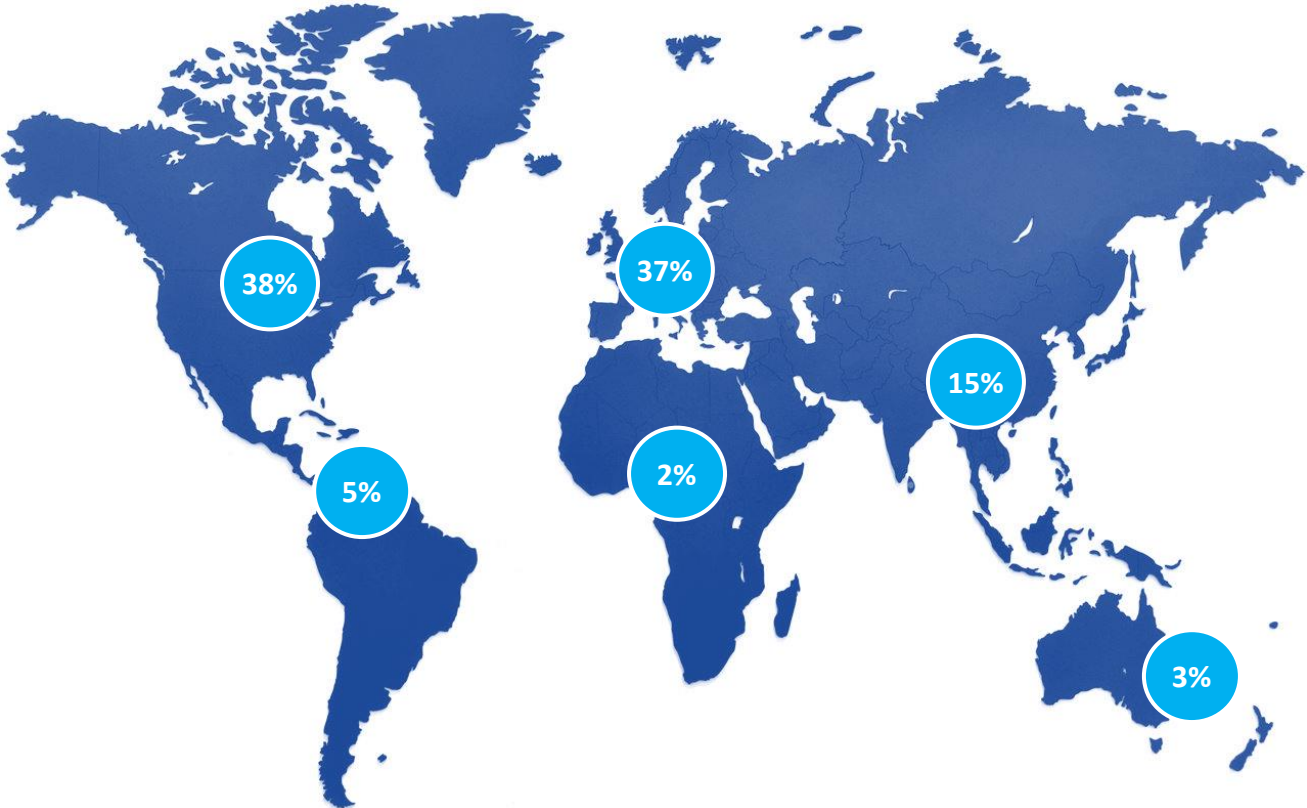
aantal ondernemingen in
portefeuille

477

aantal ondernemingen
waarmee wordt geëngaged

614

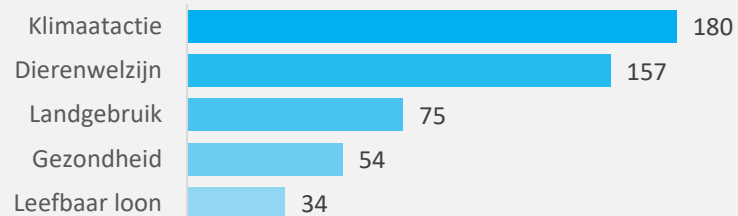
actieve engagements

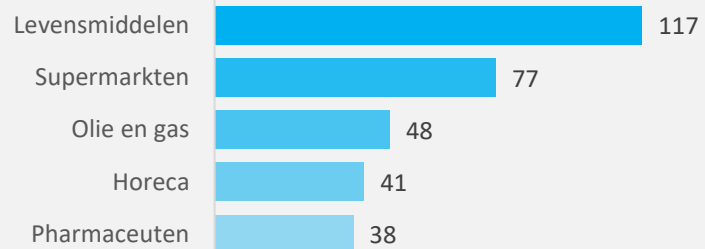
Stewardship

Onderwerpen, sectoren en voortgang van engagements

Top 5 onderwerpen (aantal)

Top 5 sectoren (aantal)

Voortgang over de afgelopen twaalf maanden

Mijlpaal	Beschrijving	Aantal*	Delta**
0	Doelstellingen vastgesteld en onderneming benaderd	5	-1
1	Onderneming bevestigt ontvangst correspondentie	14	-7
2	Doelstellingen besproken met de onderneming	13	-4
3	Engagement in uitvoering	133	-8
	Doelstellingen bereikt	128	
	Engagement niet succesvol	10	

* (Collectieve) engagements waarvoor geen mijlpalen worden bijgehouden zijn niet in het overzicht opgenomen

** Verandering gemeten op basis van de afgelopen twaalf maanden

Stewardship

Engagement over kinderarbeid in de cacao-industrie

ACTIAM heeft namens Athora Netherlands deelgenomen aan het thematische engagement van Sustainalytics 'Child labour in cocoa', dat tussen mei 2019 en september 2022 plaatsvond en zich richtte op zeven grote bedrijven in de cacao-industrie: Nestlé, Lindt, Olam, Hershey, Cargill, Mondelez en Barry Callebaut. Het engagementprogramma richtte zich op onderwijs, leefbaar inkomen en het monitoren en verminderen van kinderarbeid.

Het thema is belangrijk omdat het tegengaan van kinderarbeid een van de maatschappelijke fundamenten voor een duurzame economie is. Voor bedrijven die actief zijn in de cacao-industrie is kinderarbeid op plantages een terugkerend probleem. Deze bedrijven lopen hierdoor financiële-, reputationele-, en juridische risico's, mede vanwege campagnes van NGO's die kunnen leiden tot merkschade en lagere verkoopcijfers. Ook kunnen er juridische gevolgen optreden wanneer bedrijven mensenrechtenkwesties niet aanpakken. Vorig jaar werden bijvoorbeeld Mars, Nestlé en Hershey geconfronteerd met een rechtszaak over kinderslavernij in de Verenigde Staten, waarin zij worden beschuldigd als sinds 2001 "bewust profiteren" van illegale arbeidsinzet van kinderen.

Helaas zijn de cijfers rondom kinderarbeid nog altijd te hoog en heeft de Covid-pandemie dit alleen maar versterkt. Volgens een rapport van de Internationale Arbeidsorganisatie en UNICEF is het aantal werkende kinderen tussen 2016 en 2020 verder toegenomen. De belangrijkste oorzaak die kinderen naar het werk drijft blijft armoede, aangezien gezinnen hun kinderen eerder aan het werk sturen als hun inkomsten onvoldoende zijn om in basisbehoeften te voorzien. Zo blijkt uit een rapport van het onderzoeksinstituut NORC dat binnen plattelandsgezinnen in de cacaoteeltgebieden van Ivoorkust en Ghana, bijna de helft (45%) van de kinderen werken.

In het engagementtraject met bovengenoemde bedrijven zijn deze thema's aan bod gekomen. Onderstaand is weergegeven welke inzichten er zijn

opgedaan en welke vooruitgang er is geboekt:

- Kinderarbeid in de toeleveringsketen is een complex probleem, aangezien bedrijven kennis moeten hebben van hun volledige toeleveringsketen, waarbij indirecte leveranciers moeilijker te identificeren zijn. Dit kwam naar voren in de engagementgesprekken van bedrijven die zich inzetten dit probleem aan te pakken. Zo proberen bedrijven de zakenpartners beter te leren kennen, meer lokaal aanwezig te zijn en hun directe toeleveringsketen uit te breiden om meer controle te krijgen.
- Nestlé was het eerste bedrijf dat de "Child Labour Monitoring and Remediation Systems" (CLMRS) introduceerde in 2012. Deze systemen zijn opgebouwd rond gemeenschapsbegeleiders die huishoudens bezoeken het bewustzijn te vergroten en kinderen te identificeren die betrokken zijn bij gevaarlijk werk. Via deze initiatieven wordt steun gegeven aan het kind, het gezin en de gemeenschap om het kind uit de arbeid te halen.
- Nestlé heeft ook een "Income Accelerator Program" opgezet, waarbij rechtstreeks een cash ondersteuning aan cacaoboeren zal worden betaald voor goede praktijken zoals het inschrijven van kinderen op school, activiteiten met een gediversifieerd inkomen en goede landbouw- en bosbouwpraktijken.
- Alle zeven bedrijven waar het engagement op was gericht, hebben zich aangesloten bij de Child Learning and Education Facility (CLEF), die tot doel heeft de toegang tot kwaliteitsonderwijs voor vijf miljoen kinderen in Ivoorkust te verbeteren tegen 2027.

Op basis van deze resultaten is het engagement met de genoemde bedrijven afgerond en afgesloten.

Stewardship

Engagement met TotalEnergies

In 2021 is ACTIAM mede namens Athora Netherlands een engagementtraject opgestart met TotalEnergies, een Franse olie- en gasproducent. Het engagement met het bedrijf betrof de aanleg van pijpleidingen in Oeganda en Tanzania: het Tilenga project en het East African Crude Oil Pipeline (EACOP) project, beide projecten een aanzienlijke negatieve impact hebben op de rechten van de lokale gemeenschap en een hoog risico vormen voor de biodiversiteit en ecosystemen in de gevoelige regio van Murchison Falls National, een nationaal park in het noordwesten van Oeganda.

In het engagement dat ACTIAM opstartte met TotalEnergies werd het bedrijf gevraagd de projecten uit te stellen totdat er meer details beschikbaar werden gesteld over hoe het milieu en de lokale gemeenschappen rondom het project zouden worden beschermd. Daarnaast is in het engagement aan TotalEnergies gevraagd doelstellingen op te stellen om de mensenrechten te beschermen en de gevolgen voor de biodiversiteit te beperken.

Na meerdere engagementgesprekken en correspondentie met TotalEnergies is duidelijk geworden dat de doelstellingen van het engagement niet zouden worden gehaald. Gezien het gebrek aan vooruitgang, samen met andere factoren die verband houden met de beoordeling van TotalEnergies, inclusief de activiteiten van het bedrijf in het Noordpoolgebied en vraagtekens bij het klimaattransitieplan, is er begin 2022 besloten om het bedrijf te categoriseren als 'risicovol'.

Sinds dit besluit is de kritiek van maatschappelijke organisaties op beide projecten gegroeid. Dit is geëscaleerd doordat het Parlement van de Europese Unie op 15 september 2022 een noodresolutie heeft

aangenomen, waarbij een duidelijke meerderheid verwijst naar de banden van het bedrijf met mensenrechtenschendingen via deze projecten. De resolutie maakt onder meer melding van "intimidatie" en "immense risico's en gevolgen voor lokale gemeenschappen, het milieu en het klimaat".

Bron: TotalEnergies (2022)

Stewardship

Engagement met fonds managers

Naast engagement met ondernemingen waarin wordt belegd, voert Athora Netherlands engagement met de externe managers van fondsen waarin het belegt.

Vastgoed

Ten aanzien van het directe vastgoed van Athora zijn de laatste jaren al flinke stappen gezet. Zo beschikt van de Nederlandse kantorenportefeuille van Athora op dit moment al 83 procent over een A-label, de overige 17 procent beschikt over een B-label. Tevens zal voor einde jaar de gehele kantorenportefeuille over een BRAAM certificering beschikken.

In het kader van de ambitie van Athora om in 2050 CO₂-neutraal te zijn is Athora Netherlands met adviseur Cushman & Wakefield een project gestart om gefaseerd en planmatig deze ambitie in te vullen. Als eerste actie zal per vastgoedobject een baseline-analyse worden gemaakt om de huidige CO₂-voetadruk te bepalen. Vervolgens worden er 'net-zero roadmaps' opgesteld op basis waarvan de 2030 ambitie (50% CO₂-reductie) en de 2050 ambitie (CO₂-neutraal) ingevuld worden. In deze roadmaps zullen naast de benodigde maatregelen ook indicaties van de verwachte investeringen en tijdslijnen worden opgenomen. Deze inventarisatie zal eind 2022 worden afgerond zodat vanaf 2023 gestart kan met opstellen en implementeren van een meerjarenplanning per vastgoedobject.

Naast bovengenoemd is Athora tevens met Cushman & Wakefield voor het directe vastgoed een samenwerking aangegaan om rapportages ten aanzien van de EU-Taxonomie en de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) voor einde jaar op orde te hebben. Afgeleide van dit project is de datamonitoring van het vastgoed van Athora op het gebied van energie-, water- en gasverbruik. Door middel van het gebruik van de beschikbare data uit de gebouwbeheersystemen wordt het mogelijk dit op dagelijkse basis te monitoren, analyseren en waar nodig actie tot besparing te initiëren.

Hypotheeken

In oktober 2022 zijn er door Athora Netherlands gesprekken gevoerd met hypotheekverstrekkers Munt en Vista. Tijdens de gesprekken is het duurzaamheidsbeleid van beide partijen tegen het licht gehouden en is de aanscherping van de duurzaamheidsdoelstellingen aan bod gekomen.

Athora Netherlands stuurt op impact op de reële wereld en ziet daarom bij voorkeur dat hypotheekverstrekker een hypotheeknemer helpt om een niet-duurzame woning te verduurzamen dan louter hypotheek te verstrekken aan reeds energiezuinige woningen.

Beide hypotheekverstrekkers stimuleren reeds de financiering van reeds energiezuinige woningen, maar kunnen nog stappen zetten in het faciliteren van investeringen die nodig zijn om de huidige woningvoorraad te verduurzamen. Zo biedt Vista voor de aankoop van een energiezuinige woning een korting op de hypotheek. In het engagement gesprek met Vista heeft Athora Netherlands daarom benadrukt ook de verduurzaming van de huidige portefeuille belangrijk vinden. Vista gaf aan na te denken over de mogelijkheden om ook verstrekking van financiering voor verduurzaming van de woning beter te kunnen faciliteren.

Naast verduurzaming vindt Athora Netherlands het belangrijk dat mensen ook bij veranderingen in hun leven, zoals (plotselinge) werkloosheid, een echtscheiding of arbeidsongeschiktheid, niet worden gedwongen te verhuizen of op straat komen te staan. Het beleid van een hypotheekverstrekker moet daarom recht doen aan de kwetsbare situatie van de desbetreffende leningnemer, zonder de belangen van de belegger te veronachtzamen. Een positieve ontwikkeling hierin is dat Munt recent het bijzonder beheer in huis heeft gehaald om meer controle te hebben over de behandeling van eventuele betalingsachterstanden, met als doel een vroegtijdige signalering van problemen en een meer menselijke aanpak.

Beleggingsuniversum

Nieuwe in- en uitsluitingen

Alle organisaties waarin Athora Netherlands belegt worden onderzocht op milieu-, sociale en governance (ESG) onderwerpen. De beoordelingscriteria voor deze onderwerpen staan in de Fundamentele Beleggingsbeginselen. Deze hebben betrekking op mensenrechten, fundamentele arbeidsrechten, corruptie, milieuvervuiling, wapens, dierenwelzijn en klant- en productintegriteit. Daarnaast beoordeelt ACTIAM namens Athora Netherlands of ondernemingen de capaciteit hebben zich aan te passen aan de lopende transitie richting een duurzamere samenleving, ondernemingen die deze capaciteit ontberen, creëren financiële risico's voor de beleggingsportefeuille.

Ondernemingen

De volgende ondernemingen zijn dit kwartaal uitgesloten door het Comité op basis van reguliere screening:

- Nuvista Energy. Dit Canadese bedrijf gebruikt fracking voor het exploiteren van olie en gas, wat zorgt voor een hoog risico op aansprakelijkheden in het geval van nadelige gevolgen voor lokale gemeenschappen en het ecosysteem. Daarnaast is de methaanuitstoot van het bedrijf heel hoog.
- Cesc Ltd. Dit bedrijf heeft zeer lage scores voor de transitie die nodig is voor een low-carbon economie. Desondanks heeft het bedrijf geen doelen voor reductie van zijn koolstofuitstoot. Ook gebruikt het bedrijf veel water en ontbreken ook hier doelen voor.
- Mpc Container Ships Asa. Ook dit bedrijf scoort laag op fossiele brandstoffen. Het bedrijf heeft geen doelen gesteld om zijn uitstoot te verlagen, ondanks dat dit hoger is dan het gemiddelde van de sector.
- SJVN Limited. SJVN valt in de niet-adaptief categorie op basis van data vanuit Urgewald. Bovendien heeft het bedrijf diverse uitbereidingsplannen voor kolencentrales.
- Chargeurs. Dit bedrijf scoort laag op chemicaliën. Ondanks toenemende regelgeving mist het bedrijf proactieve maatregelen om producten te herformuleren met alternatieve chemicaliën of materialen met een lager gezondheidsrisico voor de consument. Hiermee voldoet het niet aan de

verwachtingen die Athora Netherlands heeft van een adaptief bedrijf.

- Constellation Energy Corp. Ook Constellation voldoet niet aan de verwachtingen over chemicaliën. Het bedrijf is actief met nucleaire energie maar laat geen inspanningen zien om de risico's in verband met het gebruik en de verwijdering van radioactief afval te verminderen en in contact te treden met de oppositie vanuit de gemeenschap die doorgaans verband houden met kernenergieactiviteiten.
- Bank Fk Otkrytiye Pao. Voor deze Russische bank zijn sancties geheven. Daarom voegt Athora Netherlands dit bedrijf toe aan de uitsluitingenlijst.
- Rossiyskiye Zheleznye Dorogi Oao. Ook dit Russische treinbedrijf valt onder de sanctiewetgeving.
- Polyus PAO / Polyus Finance. Tot slot zijn sancties ook de reden om dit bedrijf uit te sluiten. De directeur van Polyus staat op de lijst van het Verenigd Koninkrijk en gezien de invloed van dit persoon op de governance van het bedrijf, heeft Athora Netherlands het toegevoegd aan de uitsluitingenlijst.
- Huaibei Mining Holdings. Volgens gegevens van Urgewald over dit bedrijf is het geïnstalleerde vermogen van steenkool 600 MW en komt 100% van de stroomproductie uit steenkool. Dit zorgt voor een niet-adaptieve status binnen het framework van Athora Netherlands. Bovendien scoort het bedrijf zeer laag op alle materiële drivers en is het daarom uitgesloten van het beleggingsuniversum.
- China Minmetals Rare Earth Co., Ltd. Dit Chinese bedrijf is actief in de productie en verkoop van zeldzame aardoxiden. Het bedrijf lijkt ondanks de grote ecologische voetafdruk van zijn processen, achter te lopen op branchegenoten bij het invoeren van propere programma's om de bijbehorende risico's te beheersen. Het bedrijf is actief bezig met biodiversiteitseffect beoordelingen of herstelprogramma's en ook blijft het achter met inspanningen om natuurlijke hulpbronnen te beschermen. Hiermee voldoet het niet aan de verwachtingen omtrent landgebruik.

Beleggingsuniversum

Nieuwe in- en uitsluitingen

- Western Superconducting Technologies Co., Ltd. Dit bedrijf loopt erg achter vergeleken met collega's op het gebied van milieubeleid en ethisch beleid. Er zijn geen CO2-doelstellingen, geen ISO-gecertificeerde milieubeheersystemen en geen plannen om over te stappen op schone energie. Bovendien is er geen klokkenluidersregeling en geen toezicht op ethische praktijken. Met dit totaalplaatje, past het bedrijf niet bij de ideeën die Athora Netherlands heeft over adaptief vermogen.
- Zibo Qixiang Tengda Chemical Co., Ltd. Deze Chinese producent van chemische buteenproducten lijkt geen koolstof, giftige emissies en afval gerelateerd beleid te hebben. Ook is er geen ontwikkeling om gevaarlijke chemicaliën geleidelijk uit te bannen; dit in tegenstelling tot beter presterende collega's. Bovendien loopt het bedrijf achter op het gebied van ethiekbeleid, is er geen anticorruptiebeleid of compliancemechanismen. Dit is niet wat Athora Netherlands van een adaptief bedrijf verwacht.

Naast de reguliere uitsluitingen, zijn er ook een aantal bedrijven toegevoegd omdat er over deze bedrijven meer informatie beschikbaar is gekomen. Specifiek gaat het om mijnbouwbedrijven en hun compliance aan de UN Global Compact criteria.

- Glencore PLC. Glencore is betrokken bij diverse controverses. Een voorbeeld is de Cerrejon koolmijn in Colombia. Rondom deze mijn zijn een tal van milieu- en sociale zorgen, waaronder directe nadelige gevolgen voor lokale inheemse gemeenschappen. Glencore heeft hiervoor een aantal oplossingen aangebracht, maar de problemen blijven zich echter voordoen. Ook kondigde de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) in januari 2021 een onderzoek aan naar vermeende mensenrechtenschendingen en vernietiging van het milieu door de Cerrejon-mijn.

Het aantal ernstige controverses toont aan dat Glencore, ondanks dat het bedrijf een fatsoenlijk beleid heeft, er niet in slaagt om de sociale en ecologische impact van haar activiteiten te verzachten en daarom heeft Athora Netherlands besloten niet meer in Glencore PLC te beleggen. Ook de dochterondernemingen Glencore Capital Finance DAC en Glencore

Finance (Europe) Limited zijn uitgesloten van beleggingen.

- BHP Biliton PLC. Ook BHP is betrokken bij een tal aan controverses. Zo zijn er onopgeloste problemen met betrekking tot de dam van Fundao in Brazilië en het falen hiervan. Een ander voorbeeld is de terugslag waarmee BHP te maken kreeg door de inheemse gemeenschap van Banjima nadat het bedrijf goedkeuring had gekregen van de regering om zijn ijzerertsmin in de Zuidflank uit te breiden. Ondanks dat BHP tracht naar oplossingen te zoeken, blijft het geheel oplossen van problemen vaak uit en heeft Athora Netherlands daarom besloten het bedrijf toe te voegen aan de uitsluitingenlijst. Deze status krijgen ook de dochterbedrijven BHP Biliton Finance en BHP Biliton Finance LTD.

Ook heeft Athora Netherlands beschikking gekregen tot meer informatie over bedrijven gerelateerd aan tabaksproducten en aan gokbedrijven. Hierdoor is het aantal bedrijven wat officieel bij deze activiteiten betrokken is, flink toe genomen. Onderstaande ondernemingen zijn toegevoegd aan de uitsluitingenlijst.

- International Game Technology PLC: Brits loterij- en gokbedrijf dat 100% van de omzet uit gokken haalt.
- Gtech spa: dit is een dochteronderneming van International Game Technology.
- Heiwa Corporation: Japanse ontwikkelaar van gokautomaten wat 30% van de omzet uit gokken haalt.
- Belle Corporation: Filippijns vastgoedbedrijf wat hotels en recreatieresorts heeft die gokactiviteiten aanbieden. Hiermee komt 27% van de omzet uit gokken.
- Jumbo Interactive: Australische detailhandelaar van loterijen waardoor merendeel van de omzet uit gokken komt.
- Every Payments Inc: deze Amerikaanse leverancier van entertainment- en technische oplossingen voor casino's en de digitale game-industrie haalt 100% van zijn omzet uit gokken

Beleggingsuniversum

Nieuwe in- en uitsluitingen

- Everi Holdings Inc: dit is een dochteronderneming van Every Payments.
- Netent: Zweeds entertainmentbedrijf dat zich bezighoudt met online casinospellen en -systemen. 100% van de omzet komt uit gokken.
- Scientific Games International: Amerikaanse leverancier van gokproducten en -diensten met 100% van de inkomsten uit gokken.
- Ainsworth Game Technology Limited: een Australische gokautomaat en gokproducent met 100% omzet uit gokken.
- Playtech Plc. Dit softwarebedrijf voor online gaming heeft dochterondernemingen die software ontwikkelen voor online en fysiek gokken. 100% van de omzet is gekoppeld aan gokken.
- Inspired Entertainment, Inc / Inspired Entertainment Financing, Inc: dit bedrijf biedt content, technologie, hardware en service aan voor gaming, weddenschappen, loterijen over de hele wereld. 100% van de omzet kan worden gekoppeld aan gokken.
- Playags, Inc. Dit bedrijf ontwerpt en levert gameproducten en -diensten zoals gokautomaten, videobingo-machines en andere gok producten aan de Indiaanse gokmarkt. Hiermee is 98,40% van zijn omzet gekoppeld aan gokken.
- Scientific Games Corporation/Light&Wonder: Ontwikkelaar van op technologie gebaseerde producten en diensten voor commerciële casino's, Indiaanse casino's en grootschalige gokexploitanten. 100% van de omzet komt uit gokken.
- NagaCorp Ltd: een investeringsholding die zich voornamelijk bezighoudt met het beheer en de exploitatie van een hotel- en casinocomplex in Cambodja. 98,97% van de omzet komt uit kansspelen.
- Snaitech S.p.A.: Italiaans kansspel- en gokbedrijf met gokdiensten, beheer van racebanen, concessies en televisiediensten. Het bedrijf ontvangt 89% van de omzet uit kansspelen
- Lotte Tour Development Co., Ltd. In Korea gevestigd bedrijf in reisdiensten zoals rondreizen en cruises en met een casinosegment. Met dit laatste haalt het bedrijf ruim 8% van de omzet uit gokken
- Empire Resorts, Inc. Organisatie met verschillende dochterondernemingen die zich bezighouden met de horeca- en gokindustrie; Empire bezit het casinoresort 'Resorts World Catskills' en exploiteert die als een volledige dochteronderneming.
- Magnum Bhd. In Maleisië gevestigde onderneming die zich bezighoudt met het houden van investeringen en managementdiensten gericht op weddenschappen andere kansspelen. 99,98% van de omzet is gekoppeld aan gokken.
- Cirsa Funding Luxembourg S.A / Cirsa Finance International. Dit bedrijf bezit 149 casino's, 2700 gokhuizen en 80 bingohallen.
- Jacobs Entertainment, Inc. Jacobs is een game- en entertainmentontwikkelaar, eigenaar en exploitant in de Verenigde Staten en het bedrijf bezit minstens 5 casino's.
- Golden Nugget, Inc. Een Amerikaanse keten van hotels, casino's en restaurants. Momenteel exploiteert het vijf casinoresorts en draait het een website voor live gokken.
- Downstream Development Authority (Oklahoma). Downstream bedient klanten in de Verenigde Staten door zijn Downstream Casino Resort. Het bedrijf bezit en exploiteert het casinoresort door middel van hotelaccommodatie, restaurants, , bruiloften, spa's en recreatieve diensten.
- SugarHouse HSP Gaming Prop. Mezz LP. Het bedrijf exploiteert een casino met functies en diensten zoals gokautomaten, tafelspellen, een pokerkamer, kredietdienste

Beleggingsuniversum

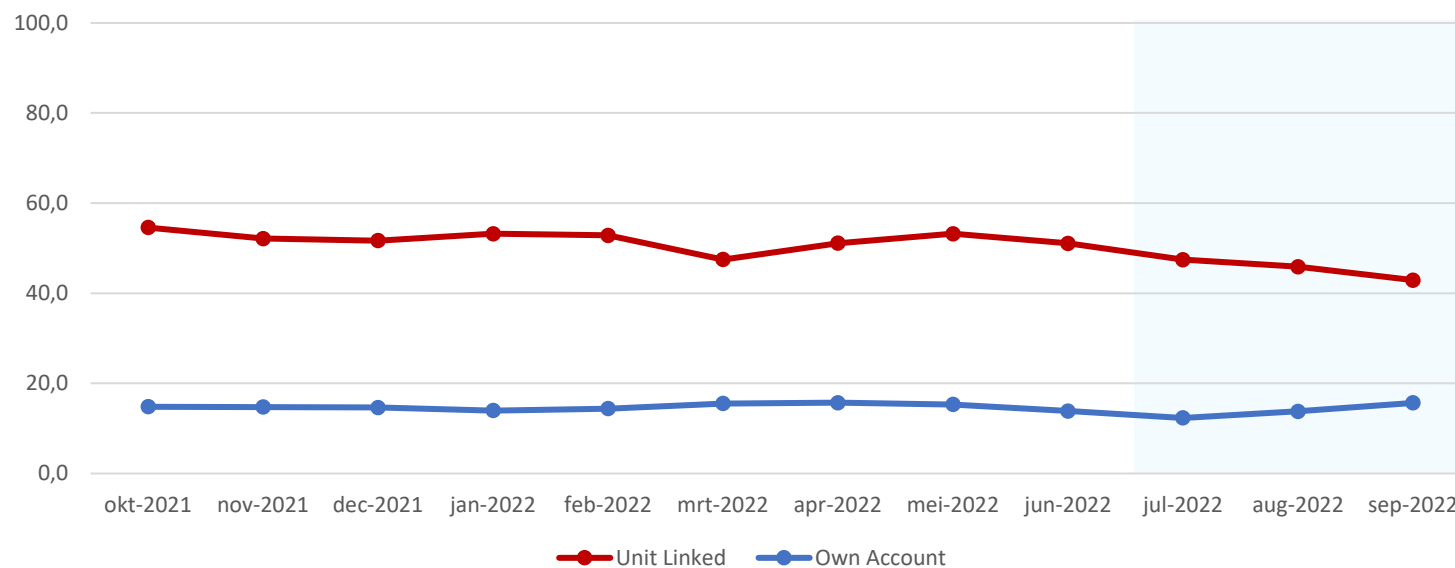
Nieuwe in- en uitsluitingen

- HSP Gaming LP. Dit is de holdingmaatstap bij boven SugarHouse HSP Gaming Prop.
- Buena Vista Gaming Authority. Onderhoudt casino's en gokfaciliteiten in de Verenigde Staten.
- CCM Merger, Inc. Dit bedrijf bezit en exploiteert casino's via haar dochteronderneming Detroit Entertainment L.L.C. Het MotorCity Casino Hotel in Detroit, Michigan, een van de slechts drie commerciële casino's die in de regio Detroit mogen opereren.
- Kuk-Il Paper MFG. Zuid-Koreaanse papierfabriek die gespecialiseerde papierproducten voor de tabaksindustrie produceert. Hiermee is 20-40% van de omzet gebaat.
- Essentra. Britse producent van filters voor sigaretten, met meer dan 30% van de omzet uit tabaksgerelateerde producten
- Miquel y Costas & Miquel s.a. Spaanse producent van speciaal papier voor sigaretten, 65-90% van de omzet komt uit de tabaksindustrie.
- Huabao Flavours & Fragrances Co. Chinese producent van tabaksaroma's. 25-50% van de omzet is afkomstig van tabaksgerelateerde producten.
- Dufry Ag / Dufry One B.v. / Dufry Finance Sca. De in Zwitserland gevestigde retailer is actief in de reissector. Het bedrijf exploiteert ongeveer 1200 winkels op luchthavens, cruiseschepen, zeehavens en andere toeristische locaties. Hiermee is ruim 11% van de omzet gekoppeld aan tabakgerelateerde producten.
- Shenzhen Jinjia Group Co LTD. Producent en distributeur van sigaretetiketproducten en verpakkingsmaterialen, met ruim 57% van de omzet gekoppeld aan tabak.
- Lawson Inc. Ruim 27% van de omzet van dit bedrijf komt van de verkoop van tabaksproducten.

Doelstellingen

CO₂e-voetafdruk*

CO₂e-intensiteit van scope 1 en 2 emissies

De langetermijndoelstelling van Athora Netherlands is om in 2050 een netto nulmissie te realiseren om de opwarming van de aarde te beperken tot 1,5°C. De tussendoelen zijn om de broeikasgasintensiteit van de beleggingen van Athora Netherlands met ten minste 50% te verminderen in 2030 en 75% in 2040 ten opzichte van het niveau in 2020. Dit vertaalt zich naar een reductie van 7% per jaar.

Ten opzichte van 12 maanden geleden is de CO₂e-intensiteit de beleggingen voor eigen rekening licht gestegen (5,7%) terwijl de CO₂e-intensiteit van de Unit Linked-beleggingen fors zijn gedaald (-21,4%).

* De ontwikkeling van de uitstootcijfers in deze kwartaalrapportage wijkt af van het jaarverslag omdat in laatstgenoemde een inflatiecorrectie wordt uitgevoerd.

Disclaimer

The logo for actiam, featuring the word 'actiam' in a lowercase, sans-serif font. The letter 'i' is blue, while the other letters are dark blue. The background of the page is a blurred image of several hands of different colors (pink, blue, white) being held together in a circle, symbolizing unity or support.

ACTIAM N.V. en ACTIAM Sense B.V. (gezamenlijk ACTIAM) streven ernaar om nauwkeurige en actuele informatie te verstrekken uit betrouwbare bronnen. ACTIAM staat echter niet in voor de juistheid en volledigheid van de informatie die in dit document wordt gegeven (hierna te noemen: Informatie). De Informatie kan technische of redactionele onnauwkeurigheden of typografische fouten bevatten. ACTIAM geeft geen garanties, expliciet of impliciet, met betrekking tot de vraag of de Informatie juist, volledig of actueel is. ACTIAM is niet verplicht om de Informatie aan te passen of om onnauwkeurigheden of fouten te corrigeren.

De ontvangers hiervan kunnen geen rechten ontleen aan deze Informatie. De Informatie in deze presentatie is gebaseerd op historische gegevens en is geen betrouwbare bron voor het voorspellen van toekomstige waarden of koersen. De Informatie is vergelijkbaar met, maar mogelijk niet identiek aan de informatie die door ACTIAM voor interne doeleinden wordt gebruikt. ACTIAM garandeert niet dat de kwantitatieve opbrengsten / winsten of andere resultaten met betrekking tot de verstrekte Informatie gelijk zullen zijn aan de potentiële winsten en resultaten volgens de prijsmodellen van ACTIAM.

Het is niet toegestaan de Informatie te vermenigvuldigen, reproduceren, distribueren, verspreiden of tegen vergoeding beschikbaar te stellen aan derden, of voor commerciële doeleinden te gebruiken zonder de voorafgaande uitdrukkelijke, schriftelijke, toestemming van ACTIAM.

De bespreking van risico's met betrekking tot Informatie kan niet worden beschouwd als een volledige opsomming van alle terugkerende risico's. De Informatie mag door de ontvanger niet worden geïnterpreteerd als zakelijk, financieel, investeringsadvies, hedging-, handels-, juridisch, regulerend, fiscaal of boekhoudkundig advies. De ontvanger van de Informatie is zelf verantwoordelijk voor het gebruik van de Informatie. De beslissingen op basis van de Informatie zijn voor rekening en risico van de ontvanger.

De Informatie is uitsluitend bedoeld voor professionele en institutionele beleggers in de zin van artikel 1:1 van de Wet op het Financieel Toezicht (Wft) en is niet bestemd voor US Persons als gedefinieerd in de United States Securities Act of 1933 en mag niet gebruikt worden voor het werven van investeringen of inschrijven op effecten in landen waar dit niet is toegestaan door de lokale toezichthouder of wet- en regelgeving.

Met betrekking tot diensten verleend door ACTIAM N.V.:

De Informatie is uitsluitend opgesteld ter informatie en is geen aanbod (of uitnodiging):

- om effecten of een ander beleggingsproduct te kopen of verkopen
- om deel te nemen in een handelsstrategie;
- tot het verlenen van een beleggingsdienst.